

67 ปี

28 เมษายน วันมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ข่าวจากหนังสือพิมพ์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110 โทรศัพท์ 0-2649-5000

ภายใน 15666 โทรศัพท์/โทรสาร 02-259-6172

ข่าวจากหนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับประจำวันที 15-21 เดือนกันยายน พ.ศ.2560 หน้า 93

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

ยิ้มเยาะเล่นหัว
เดินยั่วเหมือนผี
คนมองหิ่ง

หนัง (บางเรื่อง) ที่น่าสนใจ

จากเทศกาลภาพยนตร์สั้นครั้งที่ 21

เทศกาลภาพยนตร์สั้นครั้งที่ 21 โดยมูลนิธิหนังไทย เพิ่งปิดฉากไปเมื่อวันที่ 10 กันยายน ปีนี้ผมมีโอกาสดูภาพยนตร์ที่เข้าร่วมสุดท้ายไม่มากเรื่องนัก แต่เท่าที่ได้ไปนั่งชมหนึ่งในเทศกาลครั้งนี้ประหมัดเลิกกว่าเรื่อง ก็พบผลงานที่น่าสนใจอยู่หลายเรื่อง

ณ ที่นี้ จะขอเขียนถึงหนังสั้นสองเรื่อง ที่เข้าประกวดในสายนักศึกษ และเล่าเรื่องราวที่อิงแอบอยู่กับประเด็น "การเมือง" ทั้งคู่

เรื่องแรกคือ "Bangkok Dystopia" โดย ปวีพล ทีชญาวัฒน์ (สาขาภาพยนตร์และดิจิทัลมัลติมีเดีย คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง)

หนังเล่าเรื่องราวในคำค้น/แฮชแท็กที่มีการประกาศกฎอัยการศึก ก่อนเกิดรัฐประหารปี 2557

จุดเริ่มต้นของเรื่องเกิดขึ้นเมื่อผู้ใช้โดยสารสองรายถูกเชิญ (ไล่) ลงจากรถเมล์ เนื่องจาก การประกาศกฎอัยการศึก ส่งผลให้รถเมล์สายนี้ไม่สามารถเดินทางไปถึงจุดหมายปลายทางที่เขาและเธอต้องการได้ทันที

ผู้ใช้โดยสารคนแรกเป็นหญิงสาวผิวเข้มตามอายุน่าจะราวๆ 20 ต้นๆ หรือใกล้ 20 เธอมีบุคลิก การแต่งกาย และสีหน้าแววตาที่ซ้ำซ้อน และซ้ำกันเสียหมด

พอหลังจากรถเมล์ หญิงสาวพยายามโทรศัพท์เรียกแท็กซี่หรือมอเตอร์ไซด์มารับ แต่

เสียงจากปลายสายคล้ายจะปฏิเสธ ผู้โดยสารคนที่สองเป็นเด็กหนุ่มที่น่าจะเพิ่งเริ่มเรียน ม.ปลาย เขามีแววตาใสซื่อบริสุทธิ์ จนคล้ายจะมีค่าตามและความสงสัยใคร่รู้อย่างสูง ผุดพรายออกมาจากดวงตานั้น

เด็กหนุ่มบอกว่าเพิ่งเข้าไปตีวาดรูปช่วงเย็น และขอเลิกเรียนนี่ยังไม่อยากกลับบ้าน จึง ترد ترددอยู่ข้างนอกอีกสักพัก จนถูกไล่ลงจากรถเมล์ในท้ายที่สุด

หนึ่งสาวที่มั่งคั่ง (ที่อายุน้อยกว่า) เดินเท้าไปเรื่อยๆ จากคลองผดุงกรุงเกษมจนถึงบริเวณวัดสระเกษ แต่ก็ยังหารถกลับบ้านไม่ได้ ระหว่างทางทั้งคู่ต้องเผชิญหน้ากับสถานการณ์

ต่างๆ ที่ผกผันสุดคาดเดา

ไล่ตั้งแต่การเออาหารขึ้นผู้น้อยที่แสดงท่าทีข่มขู่เด็กหนุ่มและจุดจบไม่ต่างหญิงสาว ขณะที่เด็กหนุ่มพยายามหาทางประนีประนอมเพื่อ

ให้ความขัดแย้งและความเข้าใจผิดยุติลง แต่หญิงสาวกลับไม่ยอม เธอกล้าทะเลาะเบาะแว้งกับทหาร และลงท้ายด้วยการใช้โมโลตอฟ "ของสงวน" อันทรงอำนาจของขา

เด็กหนุ่มทำให้หญิงสาวรุ่นพี่ฟังถึงปัญหาความสัมพันธ์ที่ตึงเครียดระหว่างตนเองกับพ่อ เด็กหนุ่มอยากเรียนศิลปะ

แต่พออยากให้เราเลิกคิดว่า
รูป และมุ่งมันไปสอบเข้า
โรงเรียนเตรียมทหาร นอกจากนี้
นี้ ครอบครัวยังหันมาเคี่ยวเข็ญ
เขามากเป็นพิเศษ หลังจากที่
สาวคนโตพลาดพลังตั้งท้องตั้งแต่วัยรุ่น

ขณะที่เรื่องเล่าของฝั่งเด็กหนุ่มฝรั่งพุดออกมา
คนดูกลับยังไม่รู้อะไรเกี่ยวกับหญิงสาว
เพื่อนร่วมทางมากนัก

พอเดินไปถึงชุมชนใกล้ภูเขาทอง หญิงสาวก็
เจอหน้าชายวัยกลางคน ที่เหมือนจะรู้จักมักคุ้น
กับเธอเป็นอย่างดี (แน่นอน เขาไม่ใช่แฟนที่เธอ
โทร.หาตอนต้นเรื่อง)

แล้วหญิงสาวพร้อมชายคนนั้นก็เดินเข้าไป
ในอาคารตึกแถวเก่าๆ ของเขา ส่วนเด็กหนุ่ม
เลือกจะนั่งสูบบุหรี่และดูทีวีซึ่งอยู่ภายนอก
เพื่อรอให้ถึงเวลาเช้า

เมื่อได้เวลาออกเดินทางต่อ เด็กหนุ่ม
โผล่หน้าเข้าไปอ้าลาหญิงสาว ท่ามกลางภาวะ
กระอักกระอ่วนนางปรชการ

เด็กหนุ่มเดินเท้าจากมา ลัดเลาะจาก
ตรอกซอยสู่ท้องถนน รถราเริ่มกลับมาวิ่ง
สัญจรเป็นปกติอีกครั้ง ขณะเดียวกันเขาก็
พบเห็นร่องรอยของความสูญเสียบางอย่าง
ปรากฏเกลื่อนกลาดเต็มไปหมด

“**B**angkok Dystopia” ไม่ใช่หนัง
การเมืองแบบชัดเจน แต่ผู้กำกับฯ
คือปฏิพลเลือกนำสถานการณ์ทางการเมืองมา
ประกอบสร้างเป็นบริบทรายล้อมสองตัวละคร
นำได้อย่างพอเหมาะพอเจาะและเปี่ยมชั้นเชิง

เด็กหนุ่มและหญิงสาวในเรื่อง ต่างมีสถานะ
เป็นปัจเจกบุคคลที่ประสบปัญหาชีวิตจิตใจ
แตกต่างกันไป ด้วยวิถีและเป้าหมายชีวิต ตลอด
จนวิถีการมองโลก ที่ผิดแผกจากกัน

อย่างไรก็ดี ทั้งคู่ต่างเป็นสมาชิกของ
ครอบครัว/สังคม ที่ถูกก่อร่างสร้างขึ้นมาจาก
รากฐานความสัมพันธ์ทางอำนาจที่ไม่เท่าเทียม

คล้ายๆ กัน และได้รับผลกระทบจาก (จุดตั้ง
ต้นของ) ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปี
2557 พร้อมๆ กัน

หนังสือเรื่องนี้ถือเป็นบทบันทึกว่าด้วยสังคม
ร่วมสมัยชั้นเยี่ยม ที่ฉายภาพของความโดด
เดี่ยว เค็งคว้าง อารมณ์เหงาๆ เศร้าๆ แบบ
ดิบๆ เท่ๆ ของคนหนุ่มสาว

ไปพร้อมๆ กับการเผยเค้าโครงของ
โครงสร้างทางอำนาจขนาดมหึมาที่
ครอบคลุมกักขังตัวละครนำทั้งสองเอาไว้
จนมองแทบไม่เห็นอนาคตภายภาคหน้า

หนังสือเรื่องต่อมาคือ “พิราบ” โดย ภาษิต
พร้อมนำพล (สาขาภาพยนตร์และสื่อ
ดิจิทัล วิทยาลัยนวัตกรรมการสื่อสารสังคม
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ)

นี่เป็นหนังการเมืองแบบชัดๆ ที่เล่าเรื่องราว
ภายหลังเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 ด้วยโปร
ดักชั่นและการออกแบบงานสร้างที่ไม่ชี้แหล่เลย

ถ้า “คอการเมือง” บางกลุ่มอาจรู้สึกว่าเป็น
ยาวที่คว่ำกลองไปมากมายอย่าง “ดาวคะนอง”
มีปัญหาในเรื่องการเลือกไม่พูดถึง “6 ตุลา”
อย่างตรงๆ แร่งๆ แต่เลือกจะเล่าถึงอดีต
บาดแผลผ่านมโนทัศน์เกี่ยวกับ “ประวัติศาสตร์”
และ “เรื่องเล่า” ที่ทับซ้อนและยุ่งเหยิง

“พิราบ” ก็ถือเป็น “หนัง 6 ตุลา” อีกเจดสี
หนึ่ง ที่แม้จะไม่ได้พูดถึงเหตุการณ์วันที่ 6
ตุลาคม 2519 ตรงๆ เช่นเดียวกัน แต่ก็ไม่ได้
นำพาตัวเองให้หลุดลอยข้ามพ้นไปจากบริบท “6
ตุลา” จนไกลลิบ

หากเปรียบเทียบกับหนังยาวที่มาก่อน เช่น
“คนล่าจันทร์” หรือ “ดาวคะนอง” “พิราบ” ก็
คล้ายจะจัดวางตัวเองให้อยู่บนสถานการณ์ก่อน
หน้าการต่อสู้ในป่าและการออกจากป่าของหนัง
เรื่องแรก และกระบวนการผลิตความทรงจำใน
อีกหลายทศวรรษต่อมาโดยหนังเรื่องที่สอง

หนังสือเรื่องนี้เลือกจะเล่าถึงสถานการณ์
หลังวันที่ 6 ตุลาคม 2519 ผ่านกระบวนการที่

ค่อยๆ ผลักไล่ให้นักศึกษาคนหนึ่งตัดสินใจออก
เดินทางเข้าไปต่อสู้ในป่า

หรืออาจสรุปความได้ว่า หนังสือตั้งต้นตัว
เองไว้ตรึงร่องรอยความสูญเสียหลังวันที่ 6
ตุลา แล้วจบตัวเองลงตรงการเดินทางไปถึง
ชายป่าแถบอีสานใต้ของตัวละครนำ

“ไม่เรียงลำดับเวลา” แต่คนดูจะค่อยๆ
ทำความเข้าใจได้เองว่า “พิราบ” นั้นกล่าว
ถึงตัวละครนักศึกษาหนุ่มจากมหาวิทยาลัย
รามคำแหงที่ถูกจับกุมในเช้ามีวันที่ 6 ตุลาคม
2519 ก่อนที่เขาจะได้รับการประกันตัวออก
มา และถูกติดตามสอดส่องพฤติกรรมโดยเจ้า
หน้าที่รัฐ

เมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์อันดัดดัดต้น
ขณะเดียวกัน เจ้าตัวก็รู้สึกว่าตนเองเริ่มเป็น
ภาระให้ครอบครัว (แม่และน้องสาว) มากขึ้น
เรื่อยๆ ทางออกเดียวที่เหลื่ออยู่สำหรับเขาจึง
ได้แก่ “การเข้าป่า”

ถ้าพิจารณาในแง่ของความเป็นหนังการเมือง
“พิราบ” ก็มีเนื้อหาที่เข้มข้นจริงจัง แต่ไม่ล่อ
แหลมเกินไป เมื่อหนังเลือกจำกัดเนื้อหาของ
ตนเองไว้ที่ “กระบวนการเข้าป่า” ของปัจเจกชน
รายหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม ไซว่าเรื่องเล่าในสเกลเล็ก
ย่อยระดับนั้นจะไม่ส่งผลสะเทือนใดๆ ต่อผู้ชม
เพราะตอนจบอันเปิดกว้าง ไปสู่การต่อสู้ที่คน
ดูไม่มีโอกาสได้เห็นในจอ (ราวกับการต่อสู้หรือ
ความขัดแย้งครั้งนั้นยังไม่เปิดฉากจบสิ้นลงอย่าง
เป็นทางการ) กลับทรงพลังเป็นอย่างมากยิ่ง

นอกจากนี้ “พิราบ” ยังมีฉากดรามาระหว่าง
แม่กับลูกที่ตีความ (หากเทียบกับหนังสือ, หนัง
นักศึกษา แม้กระทั่งหนังใหญ่ในระบบสตูดิโอ
ของไทยอีกหลายเรื่อง)

มีหลายองค์ประกอบที่สามารถชักจูงหนัง
เรื่องนี้ไปสู่ “ความเขย” หรือ “ความล้าสมัย”
ได้ง่ายๆ เช่น บทสนทนาหรือเนื้อหาในเสียง

บรรยายของตัวละครนำ

แต่ด้วยความจริงจังจริงใจในการนำเสนอ และการเก็บรายละเอียดบางด้านได้อย่างน่าทึ่ง (นี่น่าจะเป็นหนังไทยที่พยายามพูดถึงชั้นตอน และวิธีการ “การเดินทางจากเมืองเข้าสู่ป่า” อย่างจริงจังและละเอียดลออที่สุด)

“พิราบ” จึงมีศักยภาพสูงพอ ที่จะทำให้คนดูเชื่อและเข้าใจได้ว่าเพราะเหตุใดตัวละครนำต้องเลือกทางเดินชีวิตเช่นนั้น ณ ช่วงเวลานั้น ●

หมายเหตุ

“Bangkok Dystopia” ได้รับรางวัล “ช้างเผือก” (รางวัลชนะเลิศสายหนังสือ นักศึกษา) จากเทศกาลภาพยนตร์สั้นครั้งที่ 21

ส่วน “พิราบ” ได้รับรางวัลประกาศนียบัตรชมเชย สายหนังสือ นักศึกษา และรางวัล “พิราบขาว” โดยมูลนิธิ 14 ตุลา